

Cumhuriyet döneminin yegâne darbesi 12 Eylül 1980'de yapıldı. Darbe demokrasiyi, bağımsızlığı ve birliği bozmayı amaçlıyordu. 1 Mayıs 2010'da Taksim'deki başarısız girişimden sonra 2013'te yapılan Nevruz etkinlikleriyle zaferini ilan ediyor.

2012 yılında Türkiye'de -TÜİK'in nüfus istatistiklerine göre- 1980'de 11 yaşından büyük olan 20 milyonun biraz üzerinde insan bulunuyor. Bunlar, giderek azalmalarına ve ileri yaşlarına karşın son on yıldır en dinamik insanlardı. Darbeden sonra yetişenlerse 55 milyonun üzerindedir.

Kürt sorununun kalıcılaştırılması

Nüfus istatistiklerinde rastlamadığım değişen başka demografik özellikler de var. Örneğin Kürtlerin nüfus içindeki payı olağanüstü arttı. Darbe'den önce de Kürtler ve sorunları vardı. Kürtlerle ilgili Darbe öncesi temel olgu herhangi bir asimilasyon programı yürütülmemesine karşın kentleşmeyle birlikte asimile olmalarıydı. Kentlerde büyüyen Kürt çocuklarının ezici çoğunluğunun ana dili bir nesil sonra Türkçe oluyordu.

Darbe öncesi hep "12 Eylül öncesi terör ve kargaşa" dönemi diye anılır. Her nasılsa bu durum Darbe'yle birlikte kışkırtıcı kesilir gibi kesilebildiği halde cılız bir Kürtçü hareket, 1984'te Erzurum ve Şemdinli'de çokça yankı yapan eylemleriyle sığırma yaptığı gelişimini Darbeciler yönetiminde olduğu sürece sürdürdü. Darbeciler ve ardıllarının, bir yandan Kürtlüğe saldırı sayılabilecek kışkırtıcı bir söylemleri varken diğer yandan Kürtçü hareket bunların yönetimindeki ülkemizde katliamlara varan eylemlerle büyüme koşulu bulabiliyordu. Yaşadığımız haliyle artık kendini sürekli yeniden üretebilecek bir altyapıya kavuşan -ki şimdilerde bu altyapı anayasal güvence altına alınmaya çalışılıyor- "Kürt sorunu", Darbe'nin ürünüdür.

İslamın kurumsal bir din olarak sorunlaştırılması

Varolan nüfus istatistiklerinden izleyemediğimiz diğer bir demografik özellik de din ve iman konusundadır. Bu da, Darbe'nin devlet kisvesi altında kışkırtıcı bir biçimde karşı çıkarken el

altından oluşup gelişmesi için gerekli koşulları hazırladığı diğer bir soruna karşılık gelir.

Darbe öncesi dinsel bir yarıma gerçekleşmedi. Provokasyon amaçlı katliamlara varan etkinliklere karşın Aleviler ve Sünniler yaralarını birlikte sarıyorlardı. Müslümanın imanı bakımından zorunlu olmayan başörtüsü gibi, alakası olmadığı halde dindarlığa yorulan örfi uygulamalar kente göç eden ikinci nesille birlikte hızla eleniyordu ama; namazıydı, orucuydu, kurbanıydı zekatıydı tartışmasız farzlar titizlikle uygulanıp imanlı imansız herkes tarafından iman gereği olarak saygı görüp benimseniyordu. Dini bayramlar coşkuyla karşılanıyordu. Tarikatlar, başta Müslüman olmayan ecnebler olmak üzere sermaye ve güç sahipleri tarafından onca desteklenmelerine karşın etkisizleşiyordu; benimsenip gelişenlerse siyasi ve ticari çıkarlara hizmet etmekten uzak kalanlar oluyordu.

Özü bakımından çağdaş olan, büyüyen ve giderek metropolleşen kentlerde kendi çağdaşlığına kavuşan Müslümanlığın, Darbe'yle birlikte "mütedeyyinlik", "Siyasal İslam", "ılımlı İslam" ve benzeri etiketlerle kendinden uzaklaştırılıp yozlaştırılmasına çok çaba sarfedildi, kaynak harcandı.

Darbe, büyük kentleriyle geri kalmış bir ülke projesi

Uz atmaya gerek yok, yaşadığımız diğer birçok sorun da en şiddetli biçimde hissettiğimiz "Kürt sorunu" ve "İslamın sorunlaştırılması" gibi Darbe'nin ürünüdür.

Darbe, demokratik görünen ancak demokratik olmayan, bağımsız gibi görünen ama bağımsız olmayan, birlik içinde görünen ama parça parça olan, çağdaş gibi görünen ama çağdışı olan bir Türkiye yaratma projesidir. 21. yüzyılın büyük kentlerinde 20. yüzyılın köy ve kasabalarındaki geri kalmışlığın yeniden üretilmesi girişimidir.

Geçen hafta içinde devletin yargı organının en üst makamındaki kişi -herhalde kendisini devletin içinde görmüyor olacak- devletten dem vuruyor. Anlaşılan Darbe'nin başarıya ulaştığı kanısı o denli güçlü ki devlet erkanından olan bu zatın, yargı bürokrasisini devletin belirlememesi onun yerine devletin yasama organının belirlemesi biçiminde dile getirdiği

absürdlüğü pervasızca bilgelik ya da en azından bir "fikir" olarak benimsememiz bekleniyor.

Tüm dostların Nevruz'u kutlu olsun. Nevruz coşkuyla -tereddütsüz- kutlanmalıdır. Ama geçen hafta sonu, daha birçoklarının yanı sıra İstanbul Barosu ve İstanbul Tabip Odası'nın ülkemizin gerçek sorunlarını adeta haykırarak dile getirdiği gün Kürtlerin asıl sorunlarını derinleştirip "Kürt Sorunu"nu kalıcılaştıranların düzenlediği, devletin tüm olanaklarıyla desteklediği, koruduğu ve hatta muhtemelen tebdili kıyafet iştirak ettiği etkinliklerde kutlanan Nevruz muydu?

Kim hangi kanaatte olursa olsun, bir projeyle insan -haşa- yaratılamaz. Bir de eğip büküp kullanılabilsin diye "yaratılan" insana sormak gerekir; olur mu böyle bir şey?

Evet gençler biz yaşımızı aldık, alıyoruz. Üzerimizden zulümler katliamlar geçti. Kimimiz savruldu gitti. Kimimiz yitti. Ama çoğumuz ayakta kaldı, hala ayakta. Her gelen genç nesil kendi yaşayacağı ülkenin nasıl gelişeceğini belirler. Biz, Darbe'ye demokrasimiz için, bağımsızlığımız için, birliğimiz için direnebildiğimiz kadar direndik. Darbe'yi tüm sonuçlarıyla birlikte ortadan kaldıracak olan siz gençlersiniz.

Önümüz 19 Mayıs...